Радіо Свобода

View the original article

Після анексії Криму, яку Дмитро Скурихін відкрито засудив, стіни його магазину почали перетворюватися на протестний артоб'єкт. На них почали з'являтися плакати проти російської політики в Україні. Наприклад, такі: «Мир Україні. Свободу Росії» Фото:Courtesy Photo

СУСПІЛЬСТВО

«Пробач, Україно». Підприємець із Росії каже, що «ніхто не готовий помирати за Путіна»

22 листопада 2026, 07:00

Світлана Прокоп'єва

Підприємець із Ленінградської області Росії Дмитро Скурихін, який відкрито виступав проти війни РФ проти України і дістав за це тюремний строк, звільнившись, виїхав з Росії.

12 листопада він опублікував у фейсбуці фотографію з дружиною та доньками на тлі Ейфелевої вежі. У пості він зізнався, що йому набридло боятися за сім'ю та уявляти себе на місці однодумців, яких «путінщина то прямо вбиває у в'язниці, то гнобить там до стану, несумісного з життям».

У розмові з кореспонденткою проєкту Радіо Свобода «Север.Реалии» він пояснює, чому більше не готовий ризикувати свободою.

Дмитро Скурихін, підприємець із Ленінградської області, який перетворив свій магазин на антивоєнний плакат, після колонії виїхав із дружиною та доньками до Франції

До Парижа Скурихіни дісталися 9 листопада. Перші враження: «Чудова країна, люди доброзичливі».

– Я сьогодні ходив до булочної, виходжу, у мене в руках багети, хліб тощо. І дядько, на вигляд років 75, мені двері відчиняв, можете собі уявити? – дивується Скурихін. – Я б і сам відчинив, не проблема.

– Уже відчули, що ви тепер у безпеці?

– Я поки що не маю цього відчуття. Розумієте, коли живеш в очікуванні стуку у двері, людина мимоволі налаштовується, душею збирається і в такому зібраному стані живе. І я не можу сказати, що зараз цей стан припинився. А з чого він мав би припинитися? Треба бути на стрьомі. Я на стрьомі. Не можу сказати, що в мене повний релакс: роби що хочеш.

– А як же свобода – вільний світ навколо?

– Я не можу сказати, що почуваюся вільнішим. Я і вдома почувався вільним. Я у в'язниці почувався вільним. Тобто сказати: от я виїхав і тепер я вільний – ні, не можу.

Я зараз поки що не працюю. Оце найбільша зміна. Там я працював, а тут не працюю. Живу як турист. Поки гроші є.

«Пробач, Україно»

Скурихін народився в Русько-Висоцькому, селі під Петербургом. Закінчив «Воєнмех», здобув спеціальність інженера-конструктора ракетної техніки, але зайнявся торгівлею. У 1996 році відкрив перший магазин, згодом розвивав невелику мережу. Був муніципальним депутатом, брав участь у місцевих виборах.

Після анексії Криму, яку Скурихін відкрито засудив, стіни його магазину почали перетворюватися на протестний артоб'єкт. На них почали з'являтися плакати проти російської політики в Україні. Наприклад, такі: «Мир Україні. Свободу Росії». Після початку повномасштабного вторгнення в Україну в лютому 2022 року Скурихін почав писати на фасаді назви українських міст, які постраждали від російських обстрілів, вивішувати нові антивоєнні плакати. За антивоєнні цінники на продуктах його штрафували, у вересні 2022 року після плаката «Ідіть ви до біса з вашою могилізацією» проти нього порушили кримінальну справу. До його будинку прийшли з першими обшуками.

Дмитро Скурихін, одиночний пікет проти війни з Україною в Санкт-Петербурзі. 2022 рік

Розписаний гаслами невеликий одноповерховий магазинчик і його власник із величезною густою бородою стали символом антивоєнного спротиву в російській провінції. Сьогодні він уже без бороди і виглядає молодшим, ніж тоді.

– Бороду я збрив напередодні переведення із СІЗО до колонії, – розповідає Дмитро. – Там не можна бути з бородою. Є люди, які вважають її святою – ортодоксальні мусульмани – і відмовляються її голити, сидять увесь строк у ШІЗО. Мені це не сподобалося зовсім, я її збрив – мені так більше подобається і моїй дружині теж.

24 лютого 2023 року, у першу річницю повномасштабної війни, він став навколішки біля магазину з плакатом «Пробач, Україно». Фотографію зробила його донька. Пізніше Скурихін пояснював суду, що звертався передусім до співгромадян, яких хотів змусити замислитися про відповідальність за війну.

Після акції Скурихіна затримали, відправили до СІЗО, згодом перевели під домашній арешт. У серпні 2023 року суд засудив його до півтора року колонії за статтею про повторну «дискредитацію» російської армії. Обвинувач просив два з половиною роки.

Дмитро Скурихін 24 лютого 2023 року

«Сиділося нелегко»

Строк Скурихін відбував у рідній Ленінградській області, в ВК-5 у Металлострої.

– Сиділося нелегко, – зізнається він. – Але я можу уявити, наскільки це могло бути гірше. У мене уява добре працює.

– Що було найтяжчим: умови, адміністрація, стосунки з ув'язненими?

– Усе потроху. З ув'язненими стосунки були хороші. Усі, хто дізнавався, за що я сиджу, ставилися до мене добре. Підходив багато хто, казали, що я – молодець. Погано ставилися тільки ті, кого змушували. Їх натравлювали, налаштовували, просили тиснути на мене морально. Але не бити. Фізично мене ніхто не ображав. Актив тиснув на мене весь час. Я думаю, їм було поставлене завдання не бити мене, але зробити так, щоб мені не мед був.

– Ви стикалися із провокаціями?

– Звісно. Коли я приїхав до колонії, мене викликав оперативний співробітник, який мав зі мною працювати. Каже: «Рот на замку. Жодних бунтів не влаштовувати, жодних бесід не вести. Почую хоч слово, хоч розмови про політику...» А потім до мене підходили люди з політичними запитаннями. Я кажу: усі запитання – ось туди, в оперативний штаб. Я ж не двадцятирічний пацан. Я можу подивитися на людину і зрозуміти, що за людина переді мною.

– Легко було витримувати такий тиск?

– Я – дуже стійка людина. Морально подавити мене – я взагалі не уявляю, що треба зробити. Тут, звісно, усе залежить від інтенсивності тиску. Але ту, яку застосували до мене, я витримував.

– А хто був навколо вас?

– Абсолютно різношерстий натовп. Люди різного віку, від вісімнадцяти до сімдесяти з лишнім, усіх національностей, зовсім різних рівнів розвитку і культури. Люди, які не вміють писати й ледь читають, – і доктори наук, які знають кілька мов. Письменники. Від багатіїв, яких намагаються розкрутити, до абсолютно злиденних. За моїми спостереженнями, приблизно сорок відсотків – наркотики, невеликі терміни, ще сорок – крадіжки: картки, магазини. І двадцять відсотків – усе інше. Дуже різноплановий натовп, зріз нашого суспільства.

– Змінило вас ув'язнення?

– Я б сказав, що в кращий бік. Я там багато чого побачив. Почав більше цінувати близьких. Мені здається, став більш загартованим. Наприклад, якщо раніше: ой, зараз захворію! – а на плацу постоїш кілька годин, даючи дуба, – мимоволі звикаєш. Або митися в крижаній воді. Крижана вода ллється, а ти мийся. Я після цього вийшов і обливався крижаною водою. Мені так приємно було! Два відра з ранку – ух, добре, – сміється Скурихін.

В ув'язненні він дізнався про смерть російського опозиціонера Олексія Навального. І запам'ятав не лише саму новину, а й реакцію довколишніх.

– Я дізнався про це 16 лютого о третій годині дня по радіо. Наливав собі чай, а поруч швейний цех, де шиють форму. Хлопці слухали новини. Там було чоловік зо двадцять, приблизно. І половина на цю новину: «О, заш*бісь!», а половина: «О, є-моє...» Мене це різонуло. І ще здивувало: як так вийшло, що він помер 16-го і вже 16-го о третій годині дня про це повідомили? Я досі не можу зрозуміти.

Скурихін під час суду

«Громадяни засуджені, приходьте до клубу»

Раз на два тижні до колонії приїздили вербувальники на війну, розповідає Скурихін:

– У гучномовець оголошують: «Громадяни засуджені, увага! Приходьте до клубу». І людини дві-три щоразу їхали. Я один раз сходив до клубу подивитися на це вербування. Слухайте, така сірість! Люди дуже халатно ставилися до своєї роботи. Я думаю, якби я хотів завербувати, я б пів колонії із собою повіз. А вони...

Сиділи в колонії і дезертири, і ті, хто самовільно залишив частини. Їхні розповіді про війну мали значення, каже Скурихін. Старожили йому розповідали, що коли приїздив Пригожин, до нього в ПВК записалося ледь не пів колонії. Потім за пів року почали доходити звістки, що майже ніхто з тих, хто пішов, не вижив. За Дмитра до вербувальників записувалися вже одиниці – переважно з тих, кому давали великі строки.

– Я помітив таку річ: ті, кому дали менше ніж три роки, сиділи і збиралися сидіти далі. А кому три з половиною, чотири, п'ять, сім – ті йшли. Ось ця межа, коли

людина вважає: цей строк я можу відсидіти, а цей уже не можу, – каже Скурихін. – У карантині я познайомився з хлопцем, якому дали п'ять із половиною років за дезертирство. Йому було років тридцять п'ять. Хороша робота, приблизно сто двадцять тисяч на місяць, двоє дітей. Йому забили баки пропагандою, що «на нашу батьківщину напали» – це прямо його слова. Він підписав контракт на рік. Як він себе лаяв! «Який я дурень, навіщо пішов?» Він побачив там страшне. Те, що він розповідав про передок, – волосся дибки стає.

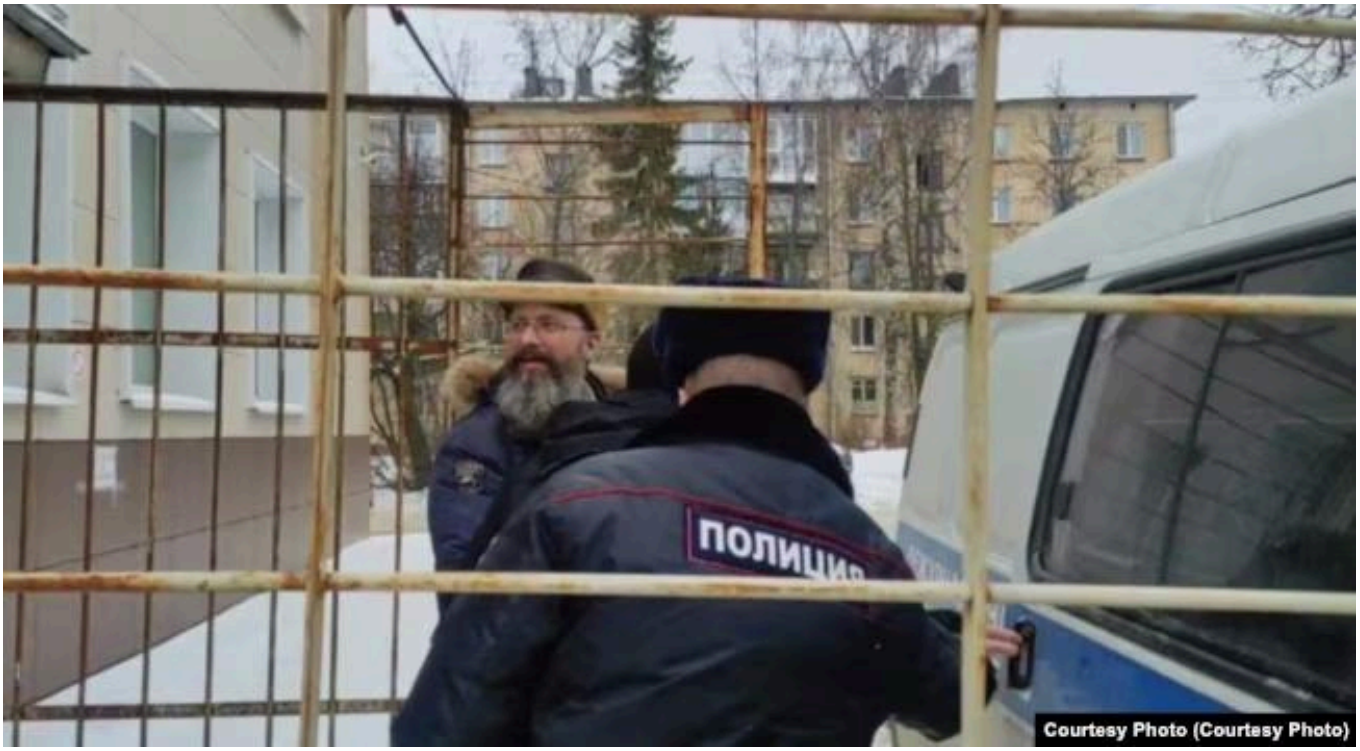
– І він дезертирував?

– У нього закінчився контракт. Рік, день у день. Він вирішив, що може поїхати. А влада так не вважала. У них частину розбили, офіцерів не було, люди загинули. Вони відійшли в тил, на переформування. Він, як розповідав, залишив озброєння і поїхав додому. Вдома зустрів військкома. Той спитав: «Ти що тут робиш?» – «У мене контракт закінчився». А ввечері до нього приїхали. І дістав він п'ять із половиною років. А у квітні 2024-го знову пішов на війну.

Ми були в різних загонах. Коли я звільнявся в липні, хлопці казали, що приблизно з травня він перестав виходити на зв'язок. Тобто, найімовірніше, відправили на передок. Що з ним далі – я не знаю. Хороший сім'янин, хороший працівник, батько двох дітей. Про маму розповідав. Високий, здоровий хлопець, наївні такі очі. І себе лаяв постійно. «Я пішов батьківщину захищати. Та який до біса там захист батьківщини?» Це жахливо.

– Але досі знаходяться люди, які підписують контракти...

– Але дивіться: це лотерея. Людині вибір: або ти сидиш тут сім років, або за купу бабла йдеш убивати. Одні кажуть: «Ні». Інші кажуть: «Так». Мене це не дивує. Це прикро, це лайно повне, але це є.

Дмитро Скурихін у суді на обранні запобіжного заходу, Русько-Висоцьке, 25 лютого 2023 року

«У нас суспільство обдовбане пропагандою і перебуває в наркотичному сні»

Скурихін вийшов на волю 26 липня 2024 року, відбувши призначений строк з урахуванням тримання під вартою. Він повернувся до сім'ї, свого невеликого бізнесу та колишніх односельців. За його словами, за час ув'язнення настрої в селі змінилися.

– За моїми спостереженнями, ставлення жителів Русько-Висоцького до мене дуже змінилося на краще, – каже Дмитро. – Я помітив це, коли повернувся з тюрми. Є кілька людей, які проходять повз, відвернувши пику. А всі інші – чудові стосунки. Навіть ті, хто після 2014 року відвернувся від мене, раптом підходять, вітаються, тиснуть руку, питають, як життя, як справи.

– Чому, як вам здається?

– Приходить розуміння, що це величезна проблема, катастрофа країни. Інша річ, що це розуміння поки що не виявляється як рух суспільства. Суспільства в нас немає. Воно атомізоване абсолютно. І «окремі люди» – це не означає, що їх мало. Просто люди окремі одна від одної, вони не становлять суспільства. Але таких людей, як мені здається, переважна більшість.

– Атоми, які не можуть зібратися в одну молекулу?

– Не можуть. І я вважаю, що влада все робить, аби цього не сталося. Тому що це буде її кінець. Якщо люди раптом усвідомлять себе суспільством, воно почне ставити владу на місце, надягати намордник і саджати на ланцюг. У розвинених суспільствах це відбувається постійно. А в нас суспільство обдовбане пропагандою і перебуває в наркотичному сні, я б сказав, у вегетативному стані.

Люди з усіх сил намагаються не помічати, що навколо відбувається. Війна – це найтяжча річ, на яку вони не можуть вплинути. Я вважаю, що в нас люди не дурніші й не смішніші за інших. Але немає можливості проявити себе, вплинути на ситуацію. І як тоді поводитися? Блокуєш: «я в будиночку», не хочу це бачити, не треба мені нічого говорити. Але ставлення людей до цієї біди змінюється. Але динаміки у виявленні думки немає.

Скурихін і його авто в Росії

Односельці Дмитра Скурихіна теж ішли на війну. І загинули. Декого він добре знав особисто.

– Про них вішають плакати «Герой Росії», з фотографіями у військовій формі. Одного я добре пам'ятаю. Беззлобна така людина, старша за мене років на п'ять. Грошей у мене періодично просив. Він загинув через два тижні після того, як його

відправили на фронт. І інший хлопець, молодий, із сусіднього селища, де в мене теж був магазин. Я його пам'ятаю чотирирічним хлопчиком, він туди ходив. Потім виріс, був кілька разів засуджений, одного разу заліз до мене в магазин. А потім зустрічаю його матір, вона каже: «Кирило загинув». Ось така біда для мами.

– Чому вони йшли, як ви думаєте?

– Люди живуть настільки бідно... А тут такі гроші. Режим почав купувати лояльність близьких загиблих. Твій близький загинув – на тобі кілька мільйонів, а може, й десяток. Зберігай пам'ять про нього, але не обурюйся. Якось у МФЦ бачив людей, які намагалися оформити виплати за загиблого сина. Слухайте, легко звинувачувати, коли сам із грошима. А уявіть: жодних перспектив, здоров'я немає, вік, житимеш на копійки. І сталася катастрофа. А держава дає десяток мільйонів рублів. У мене язик не повернеться засуджувати родичів. Це люди, доведені до злиднів. Але я не визнаю права тих солдатів, які наймаються за гроші і вбивають. Це неподобство. А їхні родичі – інша річ.

«Уявіть собі яскраву антивоєнну акцію в Берліні навесні 1944 року»

Після звільнення з колонії Дмитро Скурихін продовжив займатися бізнесом, жив звичайним життям, але й готував можливі шляхи відступу: «Треба не тікати, а організовано відходити з позицій», – пояснює він.

Нових протестних акцій чи пікетів Скурихін уже не влаштовував.

– Уявіть собі яскраву антивоєнну акцію в Берліні навесні 1944 року. От і в нас приблизно те саме. Яка може бути яскрава антивоєнна агітація за такого режиму? – пояснює колишній підприємець. – Я намагався агітувати за мир у тому світі, в якому мені вдавалося. На магазині залишився величезний пацифік і напис «Мені потрібен мир». На моїй машині пацифік.

– А в 2023 році ви вийшли на акцію «Пробач, Україно» – думали, що ще можна?

– Практика показала, що не можна – інакше я б не опинився в тюрмі. Я не сумнівався, що відгребу. Змінилося моє ставлення. Я не можу собі дозволити більше сидіти в тюрмі. Моя сім'я цього може не витримати. Мені стало зрозуміло: я більше в тюрму не ходок. І річ не в тому, що я боюсь тюрми. Просто не можу свідомо зробити так, щоб моя сім'я опинилася тут, а я – в тюрмі.

– Коли вирішили виїхати?

– Коли я вийшов із тюрми, подумав, що така можливість може бути дуже корисною для мене і сім'ї. Я не виключав, що залишуся в Росії. Але щоб виїхати, потрібно було цю можливість створити. Ми з друзями спочатку зібрали документи для Німеччини. Дружина знає німецьку, а французької ніхто не знає. Усе переклали, відправили в німецький МЗС. І тут програму закрили. Друзі запропонували перекласти документи французькою і відправити до Франції. Подали у квітні, а наприкінці травня отримали відповідь: приїжджайте. Отримали візу D. Я завжди вважаю, що краще мати кілька можливостей. Я думав, що у нашій країні може щось статися і я зможу залишитися. Але не сталося. Ми зібралися і виїхали. Я вирішив почекати змін тут, а не там.

Скурихін після звільнення

– На кордоні вас спокійно випустили?

– Мене ФСБ затримала під час перетину кордону. Мої всі пройшли, а мене – в оглядову кімнату. Почали допитувати. Я був абсолютно спокійний. У нас усе було

підготовлено: могли летіти трьома різними групами. Вони грали в хорошого і поганого поліцейського, ще троє там були. Розглядали мій телефон, питали, хто ці люди. «Чи є родичі в Україні? Чи були контакти зі співробітниками спецслужб? Чи пропонували стати їхнім співробітником?» – приблизно так. При мені співробітниця дзвонила, питала, що зі мною робити. Зі слів дружини, це тривало понад годину, близько півтори. Буквально за двадцять-тридцять хвилин до рейсу сказали: «Ось сюди іди». Провели без черги.

– Пощастило?

– Це була підготовлена удача. Я телефон почистив за можливості. Але не до порожнечі. Якщо дати порожній, вони почнуть шукати інший. Це їхня манера. Під час обшуку в мене так було: я встиг написати, що почався обшук, і сховав телефон. Дав їм інший, а вони: «Ні, нам потрібен той, із якого ви щойно написали, що обшук». Тож я знав, як це буває. Що вони зробили з телефоном на кордоні, не знаю. Може, скопіювали щось, може, вставили програму. Але випустили.

«Ніхто не готовий помирати за Путіна»

Скурихіни виїхали вшістьох: Дмитро, його дружина Тетяна і чотири доньки. П'ята, старша, вже живе окремо за межами Росії. У Франції сім'я має намір просити притулку. Зараз вони тільки почали оформлення документів і живуть у орендованій на місяць квартирі під Парижем.

– Житло тут шалених грошей коштує, – каже Скурихін. – Нас шість людей, їх треба розмістити, нагодувати. У «Макдак» сходили нещодавно – 73 євро віддали. У ресторан, якби пішли на шістьох, я б без штанів звідти вийшов.

– А що з вашим магазином?

– Переоформив на іншу людину. Він уже не мій. У мене власності жодної немає. Стіни замалювали, ще поки я був під домашнім арештом. Залишилися пацифік на даху і напис «Мені потрібен мир».

– Що збираєтеся робити тут?

– Спочатку влаштувати дітей. У мене три школярки і студентка. Ми приїхали тільки дев'ятого, вони ще нікуди не пішли. Французьку треба вчити, будемо вчити. Якщо навіть тут не вдасться закріпитися – хоч мову вивчимо. Це прикольно. Гроші треба заробляти, хоч стій, хоч падай. Як – поки не знаю. Без мови важко.

– Ви тридцять років провели в бізнесі. Не думаєте почати тут свою справу?

– Потрібно дуже багато грошей. Якщо звичайне житло таке дороге, комерційна нерухомість, напевно, ще дорожча. Конкуренція серйозна, треба зрозуміти, які послуги та товари знайдуть попит. Мені поки що треба роздивитися. Навіть думок конкретних немає. Поки ми на пташиних правах. Нам ще ніхто нічого не обіцяв. Може, скажуть, що з вашим випадком ви можете жити в Росії. Що тоді робити? Назад повертатися? Ми проситимемо притулку. Нам призначили зустріч у префектурі. Поки все тільки починається.

– Як сім'я поставилася до від'їзду?

– По-різному. Хтось дуже підтримав, хтось дуже сумує. Ми були готові виїжджати частинами, але вирішили все-таки разом. Для шістьох людей це непросто. Але залишати дівчат і потім намагатися їх вивезти – занадто небезпечно.

Почувши запитання, чи не шкодують він і його сім'я сьогодні про ті акції протесту, знаючи, чим усе закінчилося, Дмитро озирається від екрана ноутбука.

– Тетяно, ти мені дорікала хоч раз? – питає Дмитро. Тетяна хитає головою: ні, не дорікала.

«Я не очікувала, що його посадять»

Дмитро і Тетяна Скурихіни

Тетяна Скурихіна за професією бухгалтерка, останні сім років до від'їзду працювала соціальною працівницею, допомагала літнім людям. На відміну від чоловіка, вона не брала участі в політичних акціях, але пережила разом із ним

обшуки, суди та ув'язнення. Вона зізнається, що лише перед останньою акцією намагалася відмовити чоловіка:

– Останній плакат, коли він став навколішки, «Пробач, Україно», – я його вранці попросила: не треба. Я ніколи його до цього не просила ні про що. Він сам займався своєю політичною діяльністю, я була більше з дітьми. Але тут я його попросила. При цьому я не очікувала, що його посадять. От ніяк не думала.

Після арешту чоловіка Тетяна активно включилася в його захист – ходила на суди, давала інтерв'ю, розповідала про перебіг справи журналістам.

– Спадало на думку, що влаштую галас – і його відпустять, – зізнається вона. – Я думала, що це ж нереально, він не повинен сидіти, ми – багатодітна сім'я. У нас був обшук: розбивали скло, ввалювалися ці люди в звичайному одязі, в шапочках, з такими агресивними обличчями. Я була вдома з дітьми. Не розуміла, як це можливо. Ми – не грабіжники, не наркомани, зброєю не торгуємо. Я була шокована.

Потім ходила на суди. Бачила слідчого, який просто матюкався, для нього це була звичайна розмова. Мені показали, як усе влаштовано. Я стільки побачила про наші правоохоронні органи, що потім страшно стало з ними на одній вулиці опинитися. Хотілося перейти на інший бік. Коли присудили строк, їхала додому і думала: може, все, що не робиться, на краще? Така думка в мене була. Я особливо не плакала – за час судів уже багато чого побачила. Потім двічі їздила до нього на тривалі побачення, на три дні. Спілкувалася з дружинами та матерями ув'язнених. Це теж школа життя. Усіх дуже шкода: і декого з тих, хто сидів, і їхніх мам, і дружин.

– Як до вас ставилися люди, коли Дмитро сидів?

– Кілька жінок, чиї діти сиділи в тюрмі, підійшли і обійняли мене. Вони мене прийняли. Одна жінка, мама Діминого однокласника, допомогла грошима: «Я хочу тобі допомогти». І все. Щоб хтось просто підійшов, сказав, що співчуває, – такого не було. Справлялася сама. Дімина рідня допомагала як могла. Сім'єю викручувалися.

– А що ви думаєте про несподіваний переїзд до Франції?

– Ой, слухайте, це дуже складно. Ми поки що не відчуваємо себе в безпеці. Навколо скрізь чужі люди, інше життя, яке треба зрозуміти, відчути. Ми навіть не знаємо, як тут сміття сортують. Не знаєш, як спілкуватися з людьми. Поки що спілкувалися тільки з росіянами, такими ж, як ми. Ми ще не усвідомили це французьке життя. Нам по п'ятдесят років. Дітей треба вчити в школі, самим вчити французьку мову.

Все це складно. Але оскільки ми пройшли вогонь, воду і мідні труби, я готова жити в чужій країні, розмовляти іншою мовою, сподіваючись, що дітям буде добре. Сподіваюся, їм не загрожуватиме жодне переслідування.

– А дівчатам подобається?

– Вони поки що в захваті від Парижа. Дітям усе нове, все чудово. Кажуть: «Мамо, давай залишимося у Парижі! Все таке красиве і цікаве!» Їм поки що дуже подобається.

До від'їзду Скурихіни встигли застати масовані нальоти безпілотників на Петербург і Ленінградську область. Так, 18 жовтня 2026 року в Ломоносовському районі уламки дронів пошкодили чотири машини в Низино та 55 припаркованих автомобілів у Новоселі. За словами Дмитра, це діє на людей – але не зовсім так, як розраховує влада.

– Наш народ не може згуртуватися навколо прапора, – впевнений він. – Так себе проявляє тільки суспільство. Суспільства в нас немає. Путінщина все зробила, щоб атомізувати суспільство. Тепер вона зіткнеться зі зворотним боком цього явища. Жодного згуртування навколо прапора не буде. Побачимо, наскільки я правий чи не правий.

– Думаєте, ми побачимо кінець цього режиму?

– Я не поручуся, що особисто ви чи я це застанемо. Олексій Навальний на два роки молодший за мене, а от він не застав. Така перспектива може у будь-кого з нас трапитися. Але цей режим, як мені здається, прогнив. Він тримається на фінансовому притоці. Ніхто не готовий помирати за Путіна. Люди готові помирати за гроші, вбивати за гроші – так. Щойно почнуться реальні проблеми з грошима, все це посиплеться. А далі треба буде якось намагатися країну рятувати. Тому що це ж наша батьківщина.

– Ви повернетеся її рятувати?

– Я постараюся. Вважаю, що це треба буде зробити. Але не з бухти-барахти. Так само, як я виїхав сюди. Я не вийшов із тюрми і не кинув усе одразу: «Давайте відлітаємо!» Я не можу дозволити своїй сім'ї бідувати. Щоб дівчата вулиці мели з останніх сил, а дружина по смітниках жебракувала? Ні. Не можна так робити. Я зробив інакше. І коли настане час повертатися, я теж постараюся зробити це так, щоб не опинитися в тюрмі чи на тому світі одразу після приїзду.

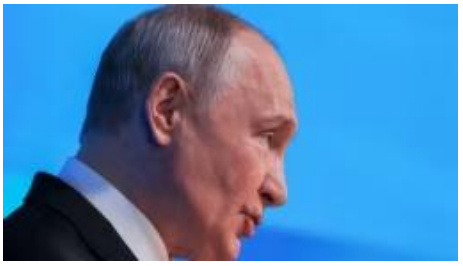
ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

Реакції на заяву Колбі про «неефективність» ударів углиб Росії та право України на захист

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

Путін хоче назавжди зберегти владу і передати наступним поколінням свої «фашистські погляди» – Зеленський

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

«Переломний рік для Путіна і Росії»: на що розраховує Кремль?

Україна | Світ | Суспільство | Війна

© Радіо Свобода, 2026 | Усі права застережено.